

Tima Liberec, s. r. o.

Erbenova 2, 460 08 Liberec 8
tel./fax: 485 152 791 - e-mail: tima@tima-liberec.cz

„Místo pro život“

Spolkový dům Floriánka

Analýza nákladů a přínosů

(povinná příloha k žádosti č. 4B)

Červenec 2004

1. Úvod

Analýza byla zpracována pro zhodnocení nákladů a přínosů, které realizace projektu Spolkový dům Floriánka přinese přímým i nepřímým beneficiářům.

Místem realizace projektu je budova bývalé základní školy v ulici Floriánova v Jablonci nad Nisou, která bude rekonstruována na vícefunkční spolkový dům. Provozovatelem zařízení bude příspěvková organizace založená městem, která bude zajišťovat využívání budovy a technické podmínky pro provoz.

Projekt jako celek sleduje tři cíle:

- § Prvotním cílem je rekonstrukce budovy, v níž budou vybrané neziskové organizace poskytovat služby s konkrétním dopadem do zvýšení sociální integrace znevýhodněných skupin obyvatel.
- § Současně se objekt stane střediskem spolkového života ve městě. Bude však poskytovat rovněž placené služby širší veřejnosti (vzdělávání, občerstvení) a tím si zachová charakter otevřenosti.
- § Dojde současně k veřejně prospěšnému využití budovy, v níž do letošního roku fungovala základní škola, která však musela být z technických důvodů a pro celkový nedostatek žáků ve městě zrušena.

Předkládaný projekt výrazně přispěje k oživení a rozšiřování služeb poskytovaných sociálně znevýhodněným skupinám obyvatelstva a pomůže k růstu jejich kvalifikovanosti a k lepšímu uplatnění na trhu práce.

Ze strany města povede zprovoznění spolkového domu k optimálnímu využití finančních prostředků investovaných do neziskových organizací. Záměr řešit neuspokojivý stav v zázemí organizací pracujících s těmito skupinami obyvatel byl zvažován dlouhodobě, neboť ve městě chybí odpovídající vhodné prostory pro jejich činnost. Některé organizace nemají vhodné prostory vůbec (např. obč. sdr. Světluška s úspěšným projektem mateřských center), jindy musí klienti za pracovní rehabilitací dojíždět do jiného města (Fokus Myklub Liberec při péči o duševně nemocné), další ztrácejí dosavadní zázemí z důvody změny vlastnických vztahů (obč. sdr. Salem pro integraci romské mládeže). V dalším případě se přestěhováním části organizace do spolkového domu uvolní kapacita pro jiné účely (azylový dům obč. sdr. Naděje) nebo se dá podstatně rozšířit činnost (Červený kříž).

Hlavní poskytovatelé služeb ve Floriánce byli vybíráni v tříkolové otevřené proceduře. Jejich úmysl spolupracovat byl potvrzen uzavřením dohody o partnerství (viz povinná příloha 9).

Předkladatelem a nositelem projektu je město Jablonec nad Nisou. Zpracovatelem analýzy nákladů a přínosů je Tima Liberec, spol. s r. o. – Ing. Michaela Putíková, tel. 485 152 791. Studie byla zpracována z podkladů známých k 26. červenci 2004.

2. Přehled výsledků CBA:

Výsledky finančního hodnocení:

Vypočtený ukazatel	Hodnota ukazatele
Čistá současná hodnota (NPV)	-5 193 992
Vnitřní výnosové procento (IRR)	nelze stanovit
Index ziskovosti (NPV/I)	-0,22
Doba návratnosti	nelze stanovit

Analýzou bylo zjištěno, že **čistá současná hodnota projektu NPV při diskontní míře 5 % za dobu 20 let je -5 193 992 Kč**, tzn. že provozní náklady projektu jsou vyšší než výnosy, které projekt poskytuje. Tyto náklady bude město Jablonec nad Nisou hradit ze svého rozpočtu.

Hlavní přínos projektu je však nutné hledat v jeho celospolečenské prospěšnosti, která je dále vyhodnocena pomocí ekonomické vnitřní míry návratnosti.

Ekonomické přínosy investice je možné dělit do dvou oblastí, na vyčíslitelné a nevyčíslitelné, které nevstupují do výpočtu míry návratnosti a jsou uvedeny v části 6 - vstupy do ekonomické analýzy a v oddíle 7b - výsledky ekonomického hodnocení.

Výsledky ekonomického hodnocení:

Vypočtený ukazatel	Hodnota ukazatele
Čistá současná hodnota (NPV)	20 577 996
Vnitřní výnosové procento (ERR)	15,83%
Index ziskovosti (NPV/I)	0,88 Kč
Doba návratnosti	6 let

Čistá současná hodnota NPV projektu za 20 let jeho životnosti při úrokové míře 5 % a započítání ekonomických **přínosů je 20 577 996 Kč. Čistá současná hodnota je při započítání ekonomických přínosů kladná, což prokazuje zásadní vhodnost projektu k financování.**

Vnitřní výnosové procento jako ukazatel vnitřní míry návratnosti ERR je 15,83 %. Vypočtená hodnota ukazuje na vhodnost projektu k financování, protože je o 10,83 p. b. vyšší než úroková míra stanovená pro výpočet NPV (5%).

Doba návratnosti investice je **6 let** (kratší než hodnocené období 20 let). Procentní poměr ročních užitek k celkovému investičnímu nákladu (outflows) je **88 %**.

Z ekonomického hlediska při započítání celospolečenských přínosů projektu je smysluplné realizovat tento projekt, protože přináší významné užítky pro velké množství cílových skupin.

Ekonomické hodnocení bylo provedeno za předpokladu, že bude spolkový dům využíván neziskovými organizacemi, které zde vystupují jako partneři projektu. Tento předpoklad je v současné době podpořen podepsanou dohodou o spolupráci mezi těmito neziskovými organizacemi a městem Jablonec nad Nisou. Citlivostní analýzou bylo prokázáno, že složky celospolečenských přínosů výrazně neovlivňují celkové ekonomické hodnocení, výraznější vliv mají hlavně přínosy z nově vzniklých pracovních míst u jednotlivých neziskových organizací. Pokud by byla ohrožena činnost některé z neziskových organizací, která slibuje nové pracovní místo, měla by být tedy nahrazena organizací, která bude schopna požadovaný objem pracovních míst nahradit.

3. Vymezení beneficentů

Nositelem projektu je město Jablonec nad Nisou, které je přímým beneficentem.

Prospěch z realizace budou mít hlavně občané města a okolí. Město Jablonec nad Nisou má 45 266 obyvatel a dle průzkumu provedeného v květnu 2004 tu chybí zázemí neziskovým organizacím pro poskytování služeb určitým skupinám obyvatelstva, které lze považovat za sociálně znevýhodněné. Tyto skupiny obyvatel spolu s neziskovými organizacemi, které jim služby poskytují jsou dalšími „uživateli“ výsledků projektu.

Prospěch z projektu budou mít hlavně tyto skupiny:

- neziskové organizace – poskytovatelé služeb sociálně znevýhodněným osobám
- neziskové organizace - spolkové organizace, které budou využívat společné prostory
- skupiny obyvatelstva, kterým budou neziskové organizace poskytovat své služby
 - zdravotně postižení - přednášky a programy pro zdravotně postižené, poradenství, poskytované služby (půjčovna zdravotnických pomůcek)
 - duševně nemocní - možnost asistovaného zaměstnávání těchto lidí v kavárně, která bude ve spolkovém domě provozována, osvojování pracovních návyků, styk s většinouovou zdravou populací
 - osoby bez přístřeší - zázemí ve spolkovém domě bude mít pobočka jablonecké Naděje, které se tak uvolní kapacity ve stávajícím azylovém domě pro osoby bez přístřeší a bude tak moc rozšířit kapacitu zařízení
 - matky na a po mateřské dovolené - pro lepší začlenění těchto žen na trh práce zde bude zřízeno mateřské centrum, které bude pořádat školící kurzy - např. počítačové, bude zde keramická dílna pro zlepšení jejich dovedností, besedy o problematice, která matky zajímá, hlídací služba pro děti
 - rómská mládež – ve spolkovém domě budou fungovat dvě komunitní rómská centra, která budou pracovat s rómskou mládeží - doučování, volnočasové aktivity, vzdělávání (např. počítačové kurzy). Rómské komunitní centrum bude pracovat i s dospělými hlavně v oblasti poradenství a vzdělávání.
- rodiny, které mají ve svém středu osobu z výše zmíněných znevýhodněných skupin
- obyvatelé města – ocenění lepšího vzhledu lokality ve městě s upraveným okolím, rozšíření poskytovaných služeb, využitá budova, která i do současné doby sloužila rovněž veřejným účelům

- společnost - zvýší se zaměstnanost ve městě - tři pracovní místa vzniknou u předkladatele projektu, dalších 12 pracovních míst vznikne nebo se uchová u neziskových organizací, zvýší se šance i na zaměstnání osob, kterým budou poskytovány služby vedoucí k jejich integraci do společnosti nebo k lepšímu uplatnění na trhu práce.

4. Definice investičního projektu

Předmětem projektu je stavební rekonstrukce budovy (včetně zateplení a bezbariérových úprav), její vybavení a úpravy nejbližšího, funkčně navazujícího okolí.

Ve spolkovém domě budou poskytovat své služby neziskové organizace, které se zaměřují na znevýhodněné skupiny obyvatel (především zdravotně postižení, bezdomovci, problematická mládež - převážně romská, ženy na mateřské dovolené a po skončení mateřské dovolené, mentálně postižení). V objektu budou umístěny učebny (včetně počítačové s internetem), prostory pro klubovny a kanceláře, přednáškový sál, tělocvična, provozovna chráněného zaměstnávání (kavárna - cukrárna), výtvarné díly, poradenská a komunitní střediska a prostory pro podporu integrace problémové mládeže.

Projekt je pro město finančně náročný a z obecního rozpočtu by nebylo možné v plném rozsahu celou akci financovat, a to ani při využití úvěru.

Projekt bude realizován ve třech základních etapách:

1) předinvestiční fáze - zpracování projektové dokumentace pro stavební povolení, zpracování projektové žádosti pro SROP, zpracování studie proveditelnosti a analýzy nákladů a užitků, vyhlášení a provedení výběrových řízení na dodavatele stavby;

V rámci této etapy byly realizovány výdaje, které jsou pro účely Analýzy nákladů a užitků považovány za utopené náklady (sunk costs), v dalších propočtech se s nimi tedy nepočítá.

2) investiční fáze - fáze prováděná v souladu s projektovou dokumentací pro stavení povolení - stavební úpravy objektu - přístavba, bezbariérové úpravy, vybavení spolkového domu pro činnost jednotlivých neziskových organizací;

V této fázi bude město hradit investiční náklady - realizovat investici.

3) provozní fáze - činnost jednotlivých neziskových organizací, které budou poskytovat své služby ve spolkovém domě sociálně znevýhodněným skupinám obyvatelstva.

V této fázi bude provozovatel řídit provoz spolkového domu, ve kterém budou působit neziskové organizace. Budou vznikat náklady i přínosy přímým i nepřímým beneficiářům projektu.

Stručný popis činnosti partnerů ve spolkovém domě:Sdružení pro podporu a rozvoj rómské mládeže

Partner bude ve spolkovém domě provozovat romské komunitní a vzdělávací centrum

Středisko bude poskytovat své služby přibližně 205 klientům týdně a bude v provozu denně.

Náplň střediska:

- § doučování dětí 1. stupně základních škol (český jazyk, matematika)- cca 50 dětí ročně
- § socioprevenční kurzy pro dospívající dívky ze znevýhodněného prostředí (včetně kursů právního minima, zdravotědy, historie Romů, atd.)
- § aktivity pro trávení volného času rómské mládeže (kroužky)
- § školící programy se zaměřením na základy obsluhy počítačů pro děti a mládež za účelem zvýšení jejich počítačové gramotnosti

Partner zde pro svou činnost vytvoří 1,5 pracovního místa (6x 1/4 úvazku) a bude svou činnost koordinovat s činnostmi dalších rómských organizací.

Světluška, občanské sdružení

Tento partner bude ve spolkovém domě provozovat mateřské centrum - pobytové centrum pro matky s dětmi.

Náplň centra bude:

- § práce s matkami na a po mateřské dovolené,
- § pořádání kurzů v keramické dílně, prodej výrobků domů (2x týdně pro maminky, 2x týdně pro děti)
- § pořádání pohybových kurzů
- § pořádání přednášek pro matky na mateřské dovolené, rodiny, těhotné ženy s tematikou psychologie, zdravotěda, péče o děti

Počet klientů je odhadován na 40 denně (40 maminek a 40 dětí)

Partner zde pro svou činnost vytvoří 2 pracovní místa (1x1 úvazek, 2x1/2 úvazku)

FOKUS MYKLUB Liberec

Tento partner bude ve spolkovém domě provozovat tyto činnosti:

- § kavárna - podporované zaměstnávání duševně nemocných osob (možnost prodeje výrobků ostatních organizací komunitního centra)
- § klub Duševního zdraví v Jablonci nad Nisou – volné setkávání – 1x měsíčně

Klubových aktivit se bude účastnit asi 10 klientů měsíčně.

Kapacita kavárny bude cca 5 stolečků pro 4 lidi, bar pro 5 lidí (asi 25 lidí), ročně bude obslouženo odhadem 720 klientů.

Partner zde pro svou činnost vytvoří 5 pracovních míst – 3,5 úvazku

Vzniknou nová pracovní místa:

- provozní kavárny – občan se ZPS (zásobování, podklady pro účetnictví)- 0,5 úvazku
- 4 zaměstnanci ZPS na 0,75 úvazku, (po dvou směnách, v každé směně 2 zaměstnanci,

Pracovat se zde bude na směny - 1. směna – 8.00- 14.00, 2. směna – 14.00 – 20.00

Provoz kavárny bude tedy od 8.00 – do 20.00

Český červený kříž - oblastní spolek

Tento partner bude ve spolkovém domě provozovat tyto činnosti:

- § poradenské centrum denně 6,30 - 18,00
- § pořádání školení a výuky první pomoci dětí a dospělých (cca 490 osob ročně) - 2x týdně odpoledne, 2x týdně dopoledne
- § provozování skladu Humanitární jednoty (příjem a výdej v určitou hodinu)
- § provozování ošacovacího střediska

Příklady pořádaných školení:

- § školení první pomoci pro dědi, dospělé, organizace a školy a žadatele o řidičský průkaz („Úkony zachraňující život“)
- § školení mladých zdravotníků
- § školení učitelů zdravotní výchovy

Centrum pro zdravotně postižené Libereckého kraje

Tento partner bude ve spolkovém domě provozovat poradenské centrum pro zdravotně postižené (sociálně právní poradenství, centrum kompenzačních pomůcek - prodej náhradních dílů k pomůckám, opravy pomůcek pro ZP, půjčovna pomůcek a rehabilitační poradenství)

V rámci činnosti budou realizovány vzdělávací programy pro zdravotně postižené a jejich rodiny, např. počítačové kurzy pro zdravotně postižené, které zlepší jejich pracovní uplatnění, kurzy znakové řeči pro rodinné příslušníky a ostatní zájemce.

Služby navazují na současnou činnost centra a budou rozšířeny právě o terénní a kontaktní práci. Budou poskytovány denně od 8 do 15 hod., 2x týdně do 17, denně zde bude obslouženo 10 - 15 klientů.

Naděje, o.s.

Tento partner bude ve spolkovém domě využívat kancelářské zázemí pro provoz azylového domu - budou zde 2 kanceláře s telefonem a internetem denní provoz od 7,30 do 16,00.

Ve spolkovém domě bude poskytováno poradenství lidem v akutní sociální krizi, dlouhodobě nezaměstnaným a bezdomovcům. Sociálně – právní poradenství bude zaměřeno na orientaci klientů v problematice sociálních dávek, vyřizování dokladů apod. Pracovní poradenství – bude realizováno především pomocí internetu, inzertních novin apod. pravidelně získáváme aktuální informace o volných pracovních místech a na tato místa klienty vysíláme

Přesunem administrativy do Spolkového domu dojde k uvolnění prostor v azylovém domě. Bude možné rozšířit kapacitu noclehárny, která především v zimních měsících nestačí, a stejně tak bude možné rozšířit skladové prostory (šatník, sklad potravin apod.)

Současná kapacita noclehárny – 2 místnosti – 12 lůžek - možný stav po rozšíření – 4 místnosti – min. 20 lůžek .

Naděje ve spolkovém domě vytvoří 3 pracovní místa na plný úvazek (nyní jsou práce vykonávány zaměstnanci na náhradní vojenské službě, která však bude zrušena). .

Občanské sdružení SALEM

Partner bude ve spolkovém domě provozovat romské komunitní a pracovat s rómskou mládeží. Svou činnost provozuje již nyní a pracuje s cca 50 dětmi denně, denní bude i provoz centra vždy od 13 - 19 (21) hod..

Náplň střediska:

- § aktivity pro trávení volného času rómské mládeže
 - hudební kroužky pro cca 80 - 90 dětí ve spolupráci s o. s. NEVO DROM
 - keramické dílny pro děti
- § počítačové kurzy pro děti - kapacita cca 50 dětí

Sdružení SALEM zde pro svou činnost vytvoří 2 pracovní místa (1x1 úvazek, 1x 1/2 úvazku, 2x 1/4 úvazku) a bude svou činnost koordinovat s činností dalších rómských organizací.

Na tento investiční projekt bude navazovat – ve smyslu doporučení SROP – neinvestiční projekt pro opatření 3.2, kterým se zajistí další rozvoj služeb neziskových organizací ve spolkovém domu.

5. Popis metodiky

Cílem analýzy je zhodnotit finanční efektivnost a návratnost projektu, který je koncipován jako neziskový a jehož hodnocení je zaměřeno především na ekonomické (celospolečenské) přínosy.

Tato CBA byla zpracována podle metodiky MMR (duben 2004). Informačními zdroji pro oceňování nákladů a užitků byly:

- § údaje a odhady Ministerstva financí, MMR, MPSV, Treximy Zlín (Informační systém o průměrném výděлку)
- § makroekonomické odhady ČSOB, Komerční banky a společnosti Patria Finance,
- § finanční výkazy a další dokumentace města Jablonec nad Nisou,
- § vlastní odhady.

V posledním případě jsme využili několika technik oceňování nákladů a užitků:

1. **přímé vyjádření peněžní hodnoty nákladu nebo užitku** (např. mzdové náklady na zaměstnance příspěvkové organizace Floriánka)
2. **ocenění na základě srovnatelných tržních cen** (např. cena skromného ubytování na „dělnické ubytovně“ pro odhad přínosu přestěhování kanceláří Naděje a uvolnění kapacity azylového domu nebo hodnota neplacené práce odvedené rodiči či jiným dospělým doprovodem tělesně postižené osoby do Floriánky)
3. **techniku substitučních stínových cen pro veřejně prospěšné statky**, tj. hodnoty, jejichž relevance v projektech podobného typu je všeobecně uznávána (např. při ocenění úspory městského rozpočtu jako důsledku částečné koncentrace poskytovatelů služeb do spolkového domu)

V neziskovém sektoru a vůbec ve službách postavených z velké části na dobrovolné aktivitě občanů považujeme za **jeden z nejvýznamnějších užitků hodnotu dobrovolné neplacené práce**, kterou vykonávají občané ve prospěch cílových skupin – tělesně postižených dětí i dospělých, problémových dětí atd. Tuto hodnotu odvozujeme důsledně z průměrných hodinových výdělků ve srovnatelných profesích zjištěných v poslední reprezentativní analýze Treximy Zlín, schválených a zveřejněných Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Tak například pro práci s dětmi v obč. sdružení SALEM je to KZAM 33119 „Vychovatel v mimoškolním zařízení jinde neuvedený“ (tj. mimo školní družiny a výchovná zařízení). Průměrná hodinová mzda 174 pracovníků zkoumaná v 15 organizacích ve IV. čtvrtletí 2003 zde byla 87,80 Kč.

Všechny číselné výdaje, ať již v investiční nebo provozní fázi, jsou kalkulovány jako hotovostní toky. Do výpočtů nejsou zahrnuty náklady a výnosy, které nejsou hotovostním tokem. Zároveň jsou do výpočtu zahrnuty do výpočtu příjmy a výdaje, které nejsou výnosem ani nákladem, ale jsou hotovostním tokem.

Všechny hotovostní toky započítané do kritériálních ukazatelů jsou počítány přímo v přírůstkové (úbytkové) podobě, je tedy zahrnut jejich rozdíl oproti tzv., nulové variantě.

Oceňování nákladových položek:

Nákladové položky v investiční části byly oceněny na základě technické stavební dokumentace k projektu a vycházejí z ceníku stavebních prací. Přímé náklady představují hodnotu investice, tj. 24 940 tis Kč

Rozpočet části úprav, na které je požadován příspěvek ze Společného regionálního programu.

Druh nákladů	
Projektové a průzkumné práce	1 400 000
Inženýrská činnost	510 000
Stavební objekty	
- demolice	265 000
- rekonstrukce hlavního objektu -E. Floriánové 8	12 370 000
- přestavba spojovacího krčku	3 468 000
- přeložky a rekonstrukce přípojek IS	190 000
- komunikace, chodníky a zpevněné plochy	855 000
- sadové úpravy	100 000
Vybavení interiéru (zabudované prvky interiéru, mobiliář)	1 100 000
Vedlejší náklady stavby	700 000
Celkové náklady (bez DPH)	20 958 000
DPH 19%	3 982 000
Celkové náklady vč. DPH	24 940 000

Pro propočet investičních nákladů byla pro výpočet využita hodnota investičních nákladů snižená i tzv. utopené náklady, které musí být realizovány bez ohledu na rozhodnutí o realizaci investice: projektové a průzkumné práce - do výpočtu tedy vcházejí investiční náklady ve výši **23 274 020 Kč**.

Přímé užitky nebyly vyhodnocovány. **Nepřímým užitekem bude zaměstnávání místních občanů** při stavebních, řemeslných i dokončovacích pracích. Souhrnná hodnota se dá těžko odhadnout, neboť dosud neproběhlo výběrové řízení na dodavatele stavby. Lze však předpokládat, že obec si v zadávacích podmínkách všude, kde to bude možné a racionální, vymíní, aby dodavatel využil místní pracovní síly.

Nákladové položky v provozní fázi:

Mzdové náklady vycházejí z příslušných tarifních platových tříd. V objektu budou zaměstnání tři stálí zaměstnanci – vedoucí (ředitel příspěvkové organizace), správce objektu a ekonom (účetní). Náklady na energie byly propočítány orientačně dle spotřeby v téže budově, kdy sloužila jako škola a byla přibližně stejně využívána. Další položky nákladů a přínosů byly oceněny na základě zkušeností, současného stavu, statistik a kvalifikovaných odhadů.

Oceňování přímých užiteků pro provozovatele spolkového domu:

U nákladů i výnosů se předpokládá podle inflačních cílů a očekávání České národní banky, tj. 3,0 v roce 2004, 2,8% po roce 2005. Na ceny energií (bez ohledu na očekávanou liberalizaci a rychlejší růst cen) i na výši platů (bez ohledu na nyní očekávaný rychlejší růst platů po vstupu do EU) se bude vztahovat stejná míra inflace jako na ostatní náklady.

6. Náklady a přínosy vstupující do analýzy nákladů a užiteků.**Finanční výdaje projektu vstupující do CBA:**

Skupina nákladů	počet jednotek	cena za jednotku	celkem
mzdové náklady	3 pracovníci	viz kap. 6	720 900
náklady na běžné opravy (údržba objektu)	-	-	150 000
voda (vodné + stočné)	2 025 m ³	19,75 Kč/ m ³	40 000
plyn	380 653 m ³	0,6564 Kč/ m ³	250 000
elektrická energie	53 350 kwh	2,71 Kč/kwh	150 000
hlídání objektu			12 000
telefonní poplatky	52 331 min	1,33 Kč/min	69 600
kancelářské potřeby	-	-	14 400
pojištění budovy	roční		18 000
Celkem roční náklady			1 424 900

Provozní výnosy žadatele v provozní fázi :

Skupina příjmů	celkem
nájemné od neziskových organizací*	511 700
příjmy z poskytovaných služeb**	719 000
Celkem roční příjmy	1 230 700

*nájemné neziskových organizací bylo stanoveno jako úhrada 85% z nákladů na provoz spolkového domu (opravy a udržování, vodné a stočné, plyn (topení), elektrická energie, hlídání objektu)

** příspěvková organizace města bude ve spolkovém domě poskytovat tyto služby (do výpočtů jsou zahrnuty pouze čisté příjmy z těchto služeb:

§ vzdělávání pracovníků a dobrovolných asistentů – vložené účastníků: 200 x prům. počet dnů
3 x 1200 proškolených = 240000 Kč + drobný prodej občerstvení 600 osobodnů x 2
nápoje/den x 10 Kč/nápoj = 12000 Kč, tj. celkem 252000 Kč

- § rekvalifikační kursy a další externí akce „na objednávku“: průměr 3000 Kč/den x 150 dnů = 450000 Kč + drobný prodej občerstvení 5000 Kč
- § komerční kopírování, příp. rychlovazba dokumentů (společné kopírka v recepci): 40000 stran A4 x 2 Kč/ks = 8000 + vazba 200 dokumentů x 20 Kč/ks = 4000, celkem 12000 Kč

Jak ukazují obě tabulky, příjmy příspěvkové organizace z poskytovaných vzdělávacích služeb pro cizí organizace pokryjí mzdové náklady na její zaměstnance.

Rozdíly mezi náklady a výnosy **194 200 Kč** ročně bude v průběhu provozu hradit město Jablonec nad Nisou především o náklady spojené s provozem samotné příspěvkové organizace a pojištěním budovy.

Do finančního hodnocení dále vstupují úroky z krátkodobého úvěru ve výši 25 mil Kč, které si město Jablonec nad Nisou vezme na rok 2005, 20% z úvěru bude splácet během roku 2005 v pravidelných splátkách a 80% uhradí jednorázově při přiznání dotace.

Výše těchto úroků je při úrokové míře 2,49% ve výši **560 250 Kč**.

Posledním údajem vstupujícím do výpočtů je výše dotace, která tvoří 88% z uzenatelných nákladů rozpočtu, které jsou **24 487 820 Kč** (po odečtení neuznatelné části nákladů na projekční práce), tj. **21 549 281 Kč**.

Socioekonomické přínosy projektu:

Do těchto užiteků nezapočítáváme užitky, které vznikají z činnosti neziskových organizací již nyní, v dosavadních prostorách, s dosavadním vybavením a v dosavadním personálním složení; soustředujeme se na nové užitky, které přijdou realizací celého projektu a zprovozněním Floriánky - jedná se tedy o stanovení užiteků tzv. přírůstkovou metodou.

Přínosy realizovaných vzdělávacích akcí neziskových organizací ve spolkovém domě (sál + zasedací místnost + PC učebna):

Nárůst odměn lektorů a odvodů státu za jejich činnost (zisk z jejich činnosti je cca 50%)

- odměny lektorům

§ 4000 Kč/den x 80 dnů ročně = 320000

§ 2500 Kč/půlden, resp. večer x 120 akcí ročně = 300000

- cena učebních materiálů a dalších spotřebovaných pomůcek: průměr 300 Kč/akce x 200 akcí ročně = 60000

Celkem nárůst 680 tis Kč na jejich příjmech, při 50% nákladech nárůst příjmů lektorů **272 000 Kč**, nárůst příjmů státu (průměrné zdanění 20%) **68 000 Kč**.

Práce dobrovolníků (určujeme zde hodnotu neplacené práce, kterou vynaloží např. spolupracovníci obč. sdr. SALEM ve prospěch romských dětí, které je bez aktivní péče obtížné integrovat do života většinové společnosti) v celkem 18 neziskových organizacích (celkový odhad podle podkladů z jednotlivých organizací): 254 prac. dnů x průměrně 18 hodin (denně ve všech 18 organizacích dohromady, tzn. minimální možný odhad) x 83 Kč/hod. = **380 000 Kč**

Hrubé mzdy pracovníků bez poradenství (jen přírůstek proti současnému stavu): počítáno pro 12 nových pracovníků zaměstnaných nově v neziskových organizacích, při průměrné hrubé mzdě pracovníků v nepodnikatelské sféře 15 950 Kč (zdroj ČSÚ 1.6.2004), tj. 12 x 12 x 15 950 Kč = 2 296 800 Kč v úhrnu hrubých mezd. Z toho nárůst příjmů státu (odvody 35%) činí **803 880 Kč**, (daň 20%) 1 705 Kč x 12x 12 = **245 520 Kč a** nárůst čistých mezd zaměstnanců 12 251 x 12 x 12 = **1 764 144 Kč**

Přírůstek placeného a neplaceného specifikovaného poradenství v organizacích sedmi hlavních partnerů činí celkem 1250 hodin x 94,36 Kč/hod. = **118 250 Kč**. Průměrná cena jedné hodiny poradenské práce 94,36 Kč byla stanovena jako nevážený aritmetický průměr z vybraných profesí (dle údajů MPSV):

Informační systém o průměrném výdělků MPSV ČR Údaje za IV. čtvrtletí 2003 v nepodnikatelské sféře Podskupiny zaměstnání a zaměstnání KZAM - R	Výběrový soubor		Průměr
	počet org. jednotek	počet zaměst.	Kč/hod
34606 Sociální pracovník pedagogicko-psychologické poradny	5	15	83,67
34604 Sociální pracovník okresního, městského, obecního úřadu	16	485	107,35
34607 Sociální pracovník péče o postižené	3	12	71,92
34609 Sociální pracovník, referent sociální péče jinde neuvedený	36	226	100,05
33121 Vedoucí zájmového kroužku	4	11	82,47
33119 Vychovatel v mimoškolském zařízení jinde neuvedený	15	174	87,80
32317 Sestra všeobecná specialistka pro sociální službu	24	118	102,78
32261 Rehabilitační pracovník	100	1 072	90,03
24468 Odborný sociální pracovník pečovatelské služby	3	15	97,80
24395 Odborný referent pro kulturně - výchovnou činnost	15	44	102,80
23596 Lektor kvalifikačních, rekvalifikačních kurzů odborný	4	72	111,38

Příjem z externího využívání počítačové učebny

veřejnost na internetu: přepočtený průměr 5 osob denně x 200 dní provozu x 4 hodiny x 70 Kč/hod.
= 280000

- čistý příjem po odečtení nákladů (60%) **112 000 Kč**

pronájem učebny (rekvalifikační a další kurzy): 1 akce týdně x 1 den x 48 týdnů x 2000 Kč/den =
96000

- čistý příjem po odečtení nákladů (60%) **38 400 Kč**

Užitky z činnosti neziskových organizací ve spolkovém domě:

Fokus Myklub Liberec:

5 pracovníků, z nich 4 by v případě nerealizování projektu dojížděli do Liberce, z nich 2 každodenně, 2 z poloviny ročního fondu pracovní doby, tj. úspora cestovného za průměrně 3 lidi x 254 prac. dní v roce x 2 cesty x cena jízdného Jablonec - Liberec (průměr autobus, tramvaj) 16,- Kč = **24 384 Kč** + úspora času cestování 3 lidé x 254 dní za rok x 1 hodina ušetřeného času x 83 Kč prům. mzda v této skupině profesí = **63 246 Kč**

Zisk z provozu kavárny (kapacita 25 míst, ročně 7200 zákazníků, tržby z prodeje 192000, dotace na zaměstnance se ZPS 210000, výdaje celkem 338000) ročně **64 000 Kč**

Pronájem pro akce firem apod. 5 akcí ročně x 5000 Kč = **25000 Kč**

Světluška

Prodej výrobků a příjem plateb za využívání mateřského centra: ročně **30 000 Kč**

Český červený kříž

hodnota zachráněných životů a zdraví zraněných v důsledku výuky první pomoci (128 účastníků kursu „Život zachraňující úkony“) – nebylo možné peněžně ocenit

Naděje

cena noclehů, které se umožní v důsledku přestěhování kanceláří organizace z azylového domu: 8 nových lůžek x 365 dní x 120 Kč/den = 350400 Kč, z toho při obsazenosti 80 % (empirický údaj z roku 2003) celkový přínos v hodnotě 280000 Kč (po odečtení 60% nákladů na provoz těchto lůžek) = **112 000 Kč**

hodnota užitečné práce a hodnota výdajů ze státního rozpočtu v důsledku většího zaměstnávání klientů azylového domu (ze spolkového domu se bude zajišťovat podporované zaměstnávání na veřejně prospěšných pracích pro město Jablonec n. N.¹) - nelze ocenit

SALEM

rozšíření kursů v důsledku přestěhování do spolkového domu (počítá se se 6 kursy v trvání od září 2005 do června 2006 a od září 2006 s celkem 85 účastníky; jde o hru na kytaru, elektrické klávesové nástroje, bicí nástroje, tradiční romské tance aj.): 43 týdnů x 2 hodiny x 5 kroužků x odměna či hodnota neplac. práce instruktora/učitele 82,50 Kč/hod. x 82 Kč/hod. = **35 500 Kč** celkem (počítáme 100 %, neboť tyto kursy již byly v průběhu roku 2004 omezovány a byly by zrušeny, kdyby se nenašly vhodné prostory!)

Přehled přínosů projektu

Přínosy z nových pracovních míst

nárůst příjmu státu z hrubých mezd - odvody	803 880
nárůst příjmu státu z hrubých mezd - daně	245 520
nárůst čistých mezd zaměstnanců	1 764 144
Celkem	2 813 544

Přínosy z provozu spolkového domu

nárůst příjmů lektorů	272 000
nárůst příjmu státu z odvodů daní lektorů	68 000
přínos práce dobrovolníků	380 000
hodnota poskytnutého poradenství	118 250
příjem z provozu počítač. učebny	112 000
příjem z pronájmu učebny	38 400
Celkem	988 650

Přínosy jednotlivých organizací

Fokus Myklub Liberec	úspora na cestovním	24 384
----------------------	---------------------	--------

¹ V roce 2003 se klienti podíleli na zimním úklidu hlavně Podhorské ulice. Potenciál zaměstnávání těchto osob je však mnohem vyšší, zejména ve spolupráci s úřadem práce a Technickými službami města. Ochota zapojit se do pracovní činnosti není u klientů nízká ani dnes, avšak očekáváme, že se ještě zvýší, neboť rozvojem činnosti Naděje – díky rozšíření kapacit a úsporám na nákupu dalšího vybavení v důsledku tohoto projektu – lze nabídnout větší rozsah služeb. Jde o stravování, poskytování potravinových balíčků, osobní hygienu, ošacení a poradenské rozhovory. Zvýšení zaměstnanosti společensky znevýhodněných osob je nedílnou součástí projektu a jeho očekávaným přínosem.

Fokus Myklub Liberec	úspora času na cestování	63 246
Fokus Myklub Liberec	příjmy z provozu kavárny	64000
Fokus Myklub Liberec	příjmy z pronájmu kavárny	25 000
Světluška	příjmy z provozu centra	35 000
Naděje	přínosy nových ubytovacích kapacit	112 000
Salem	hodnota kurzů pro děti	35 500
Celkem		295 884

Pro roky hodnocení projektu se počítá s 1% nárůstem těchto socioekonomických užitků v dalších letech.

Vyhodnocení nákladů a užitků, které nemohou být plně ohodnoceny nebo kvantifikovány

Naproti tomu řadu jasných přínosů (užitků) většiny služeb jsme zásadně nebyli schopni ocenit, a dokonce ani plně identifikovat. Tak například součástí efektů práce téměř všech poskytovatelů služeb ve Floriánce je zajištění kontaktu se sociálním okolím klienta, tedy uspokojování potřeb citové odezvy, ocenění, uznání, porozumění – což je skupina základních psychologických potřeb, jejichž masivní neuspokojování vede k dlouhodobé deprivaci s malfunkčními důsledky pro psychosomatické zdraví klienta².

K dalším efektům tohoto typu patří pomoc při uplatnění práv a zájmů společensky znevýhodněných občanů, poskytování praktických informací, psychoterapeutické aktivity, aktivizace (životní a pracovní motivace) klientů, výchova potenciálně problémových dětí nebo podporované zaměstnávání (zatím mimo předmětný projekt – avšak s přípravou chráněné dílny).

Pro nedostatek věrohodných podkladů jsme nebyli schopni ocenit ani hodnotu zachráněných životů a zdraví osob zraněných např. při dopravních nehodách. Přitom takové přínosy lze očekávat i jako důsledek výuky první pomoci pobočkou Českého červeného kříže. Přestože život či uchování zdraví (resp. snížení důsledků zranění) je prokazatelně podmíněno včasným a dostatečně kvalifikovaným zásahem druhé osoby, nemůžeme odhadnout, kolik absolventů kursů se během roku dostane do situace, kdy budou mít příležitost využít získané znalosti a tyto hodnoty vytvořit.

K dalším finančně nevyčíslitelným užitkům projektu patří například:

² Nechceme se zde pouštět do neúčelných psychologických výkladů. Chceme jen zdůraznit podstatný charakter užitků celého projektu: je to příspěvek k sociální integraci, příležitost k projevu lidské solidarity a doklad vspělosti celé společnosti. Nejdůležitější efekty se tudíž prakticky nedají vyčíslit, neboť se týkají základních kulturních hodnot naší společnosti.

- § záchrana a zpřístupnění ojedinělé a cenné kulturní památky.
- § rozšíření nabídky služeb pro obyvatele města
- § zlepšení estetického vzhledu části centra města Jablonec nad Nisou
- § zlepšení prostředí v okolí areálu – upravená veřejná prostranství (parkoviště, dvůr se zelení a dětským hřištěm), chodníky
- § zázemí pro spolkovou činnost obyvatelstva.
- § rozvoj celoživotního učení (internet, počítačová učebna, přednášková místnost, pořádání rekvalifikačních kurzů)

7. Výpočet kritériálních ukazatelů

Použitá metodika pro výpočet jednotlivých kritériálních ukazatelů:

K finančnímu i ekonomickému ohodnocení projektu byla zvolena metoda nákladovo-výnosové analýzy založená na stanovení čisté současné hodnoty (NPV) investice a na ní navazujícího vnitřního výnosového procenta (IRR). Při výpočtu byl použit vzorec:

$$\text{NPV} = -I + \frac{R_1}{1+r} + \frac{R_2}{(1+r)^2} + \dots + \frac{R_n}{(1+r)^n},$$

kde

NPV je čistá současná hodnota investice,

I je výše vloženého kapitálu (investiční náklady),

R_{1,2,...,n} je čistý výnos (= return) v 1, 2 až n-tém období investice,

r je výnosové procento (= rate of return) za dané období – diskontní sazba

Výpočet vnitřního výnosového procenta (IRR)

Výpočet vychází ze vzorce pro výpočet čisté současné hodnoty, hledá se takové výnosové procento (úroková míra), při které je čistá současná hodnota rovna 0.

Použitá diskontní sazba pro výpočet:

Po výpočet byla použita diskontní sazba uvedená v metodice pro zpracování dokumentů pro posouzení ekonomiky projektů ve výši 5%.

Hodnocení projektu bylo vypracováno na dobu 20 let.

a) Výsledky finanční analýzy

Finanční analýza vychází ze vstupních údajů (finančních toků z investice za 20 let) uvedených v tabulce č.1 (je připojena za hlavní text).

Výsledky finančního hodnocení:

Vypočtený ukazatel	Hodnota ukazatele
Čistá současná hodnota (NPV)	-5 193 992
Vnitřní výnosové procento (IRR)	nelze stanovit
Index ziskovosti (NPV/I)	-0,22
Doba návratnosti	nelze stanovit

Analýzou bylo zjištěno, že **čistá současná hodnota projektu NPV při diskontní míře 5 % za 20 let je -5 193 992 Kč**, tzn. že provozní náklady projektu jsou vyšší než výnosy, které projekt poskytuje. Tyto náklady bude město Jablonec nad Nisou hradit ze svého rozpočtu.

Hlavní přínos projektu je nutné hledat v jeho celospolečenské prospěšnosti, která je dále vyhodnocena pomocí ekonomické vnitřní míry návratnosti. Ekonomické přínosy investice je možno dělit do dvou oblastí, na vyčíslitelné a nevyčíslitelné, které nevstupují do výpočtu míry návratnosti a jsou uvedeny v části 6 - vstupy do ekonomické analýzy a kapitole 7b - výsledky ekonomického hodnocení.

b) Výsledky ekonomické analýzy (ERR, NPV a NPV/I)

Ekonomická analýza vychází ze vstupních údajů (ekonomických toků z investice za 20 let) uvedených v tabulce č. 2 (je připojena za hlavní text).

Přehled výsledků ekonomického hodnocení:

Vypočtený ukazatel	Hodnota ukazatele
Čistá současná hodnota (NPV)	20 577 996
Vnitřní výnosové procento (ERR)	15,83%
Index ziskovosti (NPV/I)	0,88 Kč
Doba návratnosti	6 let

Čistá současná hodnota NPV projektu za 20 let jeho životnosti při úrokové míře 5 % a započítání ekonomických **přínosů je 20 577 996 Kč. čistá současná hodnota je při započítání ekonomických přínosů kladná, což vypovídá o vhodnosti projektu k financování.**

Vnitřní výnosové procento jako ukazatel vnitřní míry návratnosti ERR je 15,83 %. Vypočtená hodnota ukazuje na vhodnost projektu k financování, protože je vyšší o 10,83 p.b, než úroková míra zvolená pro výpočet NPV tedy 5%.

Doba návratnosti investice je **6 let** (kratší než hodnocené období 20 let. Procentní poměr ročních užitků k celkovému investičnímu nákladu (outflows) je **88 %**.

8. Citlivostní analýza

Nulovou variantou projektu je budovu nerekonstruovat, ponechat ji v současném stavu a zajistit ji proti přístupu vandalů. Nebylo uvažováno o jejím využití k jiným účelům, ale v úvahu by přicházelo především komerční využití - pronájem budovy k podnikatelským účelům. Jaká je však cena prodloužení?

Kdyby se projekt nerealizoval (tj. nebyl získán příspěvek ze SROP), hledalo by se jiné řešení využití budovy, což by v každém případě znamenalo alespoň půlroční chátrání budovy. Úbytek její hodnoty, resp. náklady na udržování lze odhadnout na 460 tisíc Kč/6 měsíců + náklady na ostrahu (i s využitím napojení na centrální pult ochrany Městské policie) 60 tisíc Kč, celkem tedy 520 tisíc Kč. O tuto částku se zvyšuje tzv. cena ušlé příležitosti (cena neposkytnutí příspěvku).

Záměrem města je však provozování budovy k veřejným účelům tak, aby i nadále sloužila obyvatelům města a poskytovala služby, které jsou pro komerční sféru nevýhodné - mají úzce specializovanou klientelu a velmi nízkou finanční návratnost pro soukromý (podnikatelský) subjekt.

V rámci tohoto projektu je možno očekávat odlišný vývoj některých ukazatelů, především jednotlivých složek celospolečenských přínosů, které jsou stanoveny na základě předpokládaného vývoje a mohou být ovlivněny mnoha okolnostmi.

Varianty citlivostní analýzy jsou zpracovány pro 5% nárůst skupin složek celospolečenských přínosů, poslední varianta odráží 5% nárůst provozních nákladů.

- 1) změna přínosů z vytvořených pracovních míst - nárůst 5%

Vypočtený ukazatel	Hodnota ukazatele	Změna ukazatele
Čistá současná hodnota (NPV)	22 128 219	7,5%
Vnitřní výnosové procento (ERR)	16,55	4,5%
Index ziskovosti (NPV/I)	0,95	7,9%
Doba návratnosti	6 let	-

- 2) změna přínosů z provozu spolkového domu

Vypočtený ukazatel	Hodnota ukazatele	Změna ukazatele
Čistá současná hodnota (NPV)	21 122 728	2,6%

Vnitřní výnosové procento (ERR)	16,09	1,6%
Index ziskovosti (NPV/I)	0,91	3,4%
Doba návratnosti	6 let	-

3) změna přínosů z činnosti neziskových organizací

Vypočtený ukazatel	Hodnota ukazatele	Změna ukazatele
Čistá současná hodnota (NPV)	20 741 023	0,08%
Vnitřní výnosové procento (ERR)	15,91	0,5%
Index ziskovosti (NPV/I)	0,89	1,1%
Doba návratnosti	6let	-

4) změna provozních nákladů - nárůst o 5%

Vypočtený ukazatel	Hodnota ukazatele	Změna ukazatele
Čistá současná hodnota (NPV)	20 009 963	-2,8
Vnitřní výnosové procento (ERR)	15,58	-1,6
Index ziskovosti (NPV/I)	0,86	-2,3
Doba návratnosti	6 let	-

Nejcitlivěji reagují vypočtené ukazatele na změnu přínosů z vytvořených pracovních míst: změna NPV o 7.5%, změna ERR o 4,5% a změna indexu ziskovosti o 7,9%. Je to proto, že tato složka poskytuje v rámci projektu největší socioekonomické přínosy.

9. Vyhodnocení projektu a závěr

Předkladatelem projektu je město Jablonec nad Nisou. Město se rozhodlo pomoci neziskovým organizacím, které poskytují své služby sociálně znevýhodněným skupinám obyvatelstva, tím, že rekonstruuje dnes nevyužívanou budovu, přispěje k rozšíření sociálních a vzdělávacích služeb ve městě a současně optimalizuje výdaje spojené s činností neziskových organizací ve městě. Vyčíslitelné pozitivní efekty realizace projektu budou mít obyvatelé města jako celek, společensky znevýhodněné skupiny ve městě a okolí, místní neziskové organizace – poskytovatelé služeb a český stát.

Realizace projektu byla rozdělena do třech fází: předinvestiční, investiční a provozní.

V rámci předinvestiční fáze byly realizovány výdaje, které jsou pro účely analýzy nákladů a užitků považovány za utopené. Využití dotace se vztahuje k investiční fázi, v níž lze poskytnout spolufinancování z rozpočtů EU a ČR ve výši 98,2 % celkového rozpočtu. Město bude přitom hradit náklady spojené s úvěrem na financování projektu před přiznáním dotace.

V provozní fázi (od počátku roku 2006) budou nabíhat provozní náklady a socioekonomické přínosy (a náklady) jednotlivých beneficentů. Významnými příjemci užitků z projektu jsou nestátní neziskové organizace, které se díky svým rozvojovým projektům staly klíčovými partnery města. Právě tito partneři zprostředkovávají (zajišťují) konečným příjemcům – zákazníkům, klientům, společensky znevýhodněným osobám - rozhodující užitky.

Partnery projektu jsou:

- § Sdružení pro podporu a rozvoj rómské mládeže
- § Světluška, občanské sdružení
- § FOKUS MYKLUB Liberec
- § Český červený kříž - oblastní spolek
- § Centrum pro zdravotně postižené Libereckého kraje
- § Naděje, o.s.
- § Občanské sdružení SALEM

Z finančních toků po dobu 20 let životnosti projektu byly vyhodnoceny kritériální ukazatele pro hodnocení finanční návratnosti projektu. Do tohoto hodnocení vstupovaly náklady spojené s

investicí v investiční fázi (stavba, úroky z úvěru) a náklady a výnosy z činnosti spolkového domu pro žadatele v provozní fázi.

Analýzou bylo zjištěno, že **čistá současná hodnota projektu NPV při diskontní míře 5 % za dobu 20 let je -5 193 992 Kč**, tzn. přínosy generované projektem za dobu 20 let hodnocení projektu nepokryjí náklady projektu, které jsou s jeho realizací spojeny. Tato skutečnost je způsobena tím, že provozní náklady projektu jsou vyšší než výnosy, které poskytne provoz spolkového domu. Projekt byl od samého počátku navrhován jako neziskový, tyto náklady je město Jablonec nad Nisou připraveno hradit ze svého rozpočtu.

Kdyby se jednalo o ziskovou investici podnikatelského subjektu, nebylo by možné doporučit projekt k realizaci. Hlavní přínos projektu se však nachází v jeho celospolečenské prospěšnosti, která je vyhodnocena pomocí ekonomické vnitřní míry návratnosti.

V rámci **ekonomické analýzy** byly hodnoceny přínosy projektu pro jednotlivé skupiny beneficentů. **Čistá současná hodnota NPV projektu za 20 let jeho životnosti při úrokové míře 5 % a započítání ekonomických přínosů je 20 577 996 Kč. Čistá současná hodnota je při započítání ekonomických přínosů kladná, což vypovídá o vhodnosti projektu k financování.**

Vnitřní výnosové procento jako ukazatel vnitřní míry návratnosti **ERR je 15,83 %**. **Vypočtená hodnota ukazuje na vhodnost projektu k financování, protože je vyšší o 10,83 p.b, než úroková míra zvolená pro výpočet NPV tedy 5%.**

Doba návratnosti investice je **6 let** (kratší než hodnocené období 20 let. Procentní poměr ročních užiteků k celkovému investičnímu nákladu (outflows) je **88 %**.

Na základě kritériálních ukazatelů pro ekonomické hodnocení projekt jednoznačně doporučujeme k realizaci.

Pro jednotlivé složky celospolečenských přínosů projektu byla provedena **citlivostní analýza**, která prokázala, že nejcitlivěji vypočtené ukazatele reagují na změnu přínosů z vytvořených pracovních míst změna NPV o 7.5%, změna ERR o 4,5% a změna indexu ziskovosti o 7,9%. Reakce je taková, protože tato složka je největší ze socioekonomických přínosů projektu. Kladné hodnocení výrazně neovlivní ani 5% nárůst provozních nákladů, záporné změny kritériálních ukazatelů se pohybují mezi 1,6 - 2,8 %.

■